

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Filosofie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TETEL

(30 puncte)

Într-o vizualizare a mindegyik helyzet esetében a helyes válasznak megfelelő betűt. Csak egyetlen helyes válaszlehetőség létezik

1. L. Blaga szerint az ember:
  - a. gondolkodó dolog
  - b. csak a közvetlenül, a biztonságért létezik
  - c. kultúrateremtő sorssal felruházott
  - d. saját választásainak az eredménye
2. A teleológiai etika ágazatai:
  - a. a hedonizmus és az alkalmazott etika
  - b. eudaimonizmus és a deontológia
  - c. eudaimonizmus és hedonizmus
  - d. hedonizmus és utilitarizmus
3. Arisztotelész szerint a boldogság:
  - a. öncél
  - b. egy bizonyos mennyiségű élvezet
  - c. a bölcsesség megszerzésének eszköze
  - d. eszköz az erényessé váláshoz
4. A deontológiai etika képviselője:
  - a. Arisztotelész
  - b. Platón
  - c. Immanuel Kant
  - d. Ludwig Wittgenstein
5. Mivel a szabadság a viszonyfogalmak kategóriájába tartozik, csak az alábbi fogalmakkal kapcsolatosan gondolható el:

a. egyenlőség	c. igazságosság
b. törvényesség	d. korlátozás
6. Az alkalmazott etika, az etikai elméletek szemszögéből:
  - a. meghatározza az erkölcsi cselekvés egyetemes elveit
  - b. konkrét élethelyzeteket elemez
  - c. az általános cselekedetek elemzéséből morális elveket von le
  - d. az általános cselekedetek reflexív megközelítését feltételezi
7. Szent Ágoston felfogásában a létezés, a megismerés és az akarat olyan képességek, amelyek jellemzik:
  - a. a külső embert
  - b. a természeti állapotában levő embert
  - c. a belső embert
  - d. a lázadó embert
8. J.St. Mill felfogásában az erkölcs alapját képezi:
  - a. A Legnagyobb Boldogság Elve
  - b. a kötelesség
  - c. a bölcsesség
  - d. a kategorikus imperatívusz

9. Az abortusz, az alkalmazott etika problémáját testesít meg, mert ez:
- egy személyes és vitatott probléma
  - egy vitatott probléma, és egyértelműen morális jellegű
  - egy vitatott probléma, és nem bír morális jelleggel
  - egy nem vitatott morális probléma
10. J. P. Sartre filozófus úgy véli, hogy:
- az ember szabadnak születik, de mindenütt láncokra van verve
  - az ember korlátokra van ítélve
  - az ember szabadságra van ítélve
  - az ember a szabadság, azaz a szükségszerűség megértése

II. TÉTEL (30 pont)

A. A baloldali oszlopban a politikai filozófiára jellemző fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó igaz állítások. Írjátok a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását

a. Demokrácia	1. Úgy véli, hogy az állam fő feleadata, az egyéni – és szabadságjogok biztosítása.
b. Liberalizmus	2. Azt állítja, hogy a társadalmi rend a természeti állapotban élő emberek közötti egyezség eredményeként, jött létre.
c. Anarchizmus	3. Egy olyan kormányforma, amely K.R. Popper felfogása szerint nem engedi meg a diktatúra kialakulását.
d. Etatizmus	4. Úgy véli, hogy az államnak rendelkeznie kell a társadalom és az egyén feletti beavatkozás legtöbb vagy minden eszközével.
	5. Fenntartja, hogy a társadalmat meg lehet és meg kell szervezni az állam kényszerítő hatalma nélkül is.

16 pont

B. Érveljen megközelítőleg tíz sorban az alábbi tétel mellett vagy ellen, miszerint *az ész által vezérelt tevékenység a legmagasabb rendű jó az ember számára.*

8 pont

C. Írjon egy példát, amelyben hangsúlyozza, hogy hogyan értékelhető egy cselekvés erkölcsisége a hedonista etika képviselőjének a szemszögéből.

6 pont

III. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

S ámbár igaz, hogy testem van, mellyel igen szorosan egybe vagyok kapcsolva: de mert egyrészt, világos és határozott fogalmam van magam-magamról, hogy csak gondolkodó s nem kiterjedt lény vagyok; másrészt igen határozott fogalmam van a testről is, hogy csak kiterjedt s nem gondolkodó lény, és biztos, hogy különbözöm a testemtől...

(R. Descartes, *Meditații despre filosofia primă*)

Válaszoljon az alábbi követelményekre:

- A megadott szöveg alapján nevezze meg az emberi természet két jellemzőjét! **4 pont**
  - Mutassanak rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, egy összefüggésre, ami a *gondolkodás* és az *emberi lényeg* fogalmai között létezik, filozófiai értelemben használva a fenti fogalmakat. **10 pont**
  - Fogalmazza meg személyes véleményük, a szövegben megjelenő filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**
- B. Tudva, hogy a filozófusok különböző nézeteket fogalmaztak meg azzal kapcsolatban, hogy az igazságosság az emberi természet velejárója:
- Nevezzék meg az igazságosság két alapját, amelyek az emberi természethez tartoznak! **6 pont**
  - Szemléltesse egy konkrét példával, hogyan valósítható meg az igazság egy adott közösségben/társadalomban! **4 pont**